

Силабус освітнього компоненту
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПРАВНИКА

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський) рівень**

Освітньо-професійна програма – **Право**

Рік навчання: **2025-2026**, Семестр: **_1_**

Кількість кредитів: **денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3**

Обсяг годин: **денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90**

Мова викладання: **українська**

Підсумковий контроль – **екзамен**

Форма проведення занять – **лекції, семінарські заняття**

Назва освітнього компоненту	<u>Професійна етика та дисциплінарна відповідальність</u> <u>правника</u> <u>Professional Ethics and Disciplinary Responsibility</u> <u>of a Lawyer</u>
Викладач	Коритко Лілія Ярославівна в.о. завідувача кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» доктор юридичних наук, професор Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13, каб. 409
E-mail:	lilia160170@gmail.com
Консультації викладача	Чт. 14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Професійна етика та дисциплінарна відповідальність правника» вивчається у закладах вищої освіти та складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів.

Важливим різновидом професійної етики є юридично-правова, яка формується на основі взаємозв'язку та взаємозумовленості правових та морально-етичних принципів, норм, правової та моральної свідомості. Вона зумовлена специфікою професійної діяльності, особливостями морального та соціального становища людини. Адже професійна діяльність правника постійно пов'язана з вирішенням етичних питань. Моральні норми та засади в сфері юриспруденції є об'єктивною відповіддю на потреби практичної діяльності, відображають трансформацію уявлень стосовно значення права в життєдіяльності сучасного соціуму

Професійна етика правника – це сукупність моральних норм і принципів, які регулюють поведінку юристів (суддів, адвокатів, прокурорів) у сфері здійснення правосуддя та надання правової допомоги, ґрунтуючись на поєднанні правових та етичних вимог, а також усвідомленні моральної відповідальності перед суспільством.

Професійна етика юриста є специфічною формою прояву моралі, що виступає сукупністю конкретизованих загальних морально-етичних принципів та норм щодо правоохоронної та правозастосовної діяльності юриста. Вона охоплює специфічні морально-етичні норми професійної діяльності та позаслужбової поведінки правників.

Дисциплінарна відповідальність правника – це обов'язок працівника (правника)

відповідати за скоєний дисциплінарний проступок і нести встановлені законом стягнення. В Україні для різних категорій правників застосовуються різні дисциплінарні механізми.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність утверджувати культуру доброчесності, виявляти та формувати нульову толерантність до корупційних проявів, дотримуватися та послідовно відстоювати високі стандарти професійної етики.

Спеціальні компетентності:

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12 Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

4. Програмні результати навчання:

ПРН2 Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами

ПРН3 Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	16	10
семінарські заняття	18	6
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	46	64
всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Правнича етика як засіб відновлення довіри до представників правничої професії	2	2
Тема 2.	Право правника на приватність	2	2
Тема 3.	Нормативна основа нотаріальної етики	2	
Тема 4.	Нормативно-правова основа етики прокурора. Етичні принципи та цінності у діяльності прокурора	2	2
Тема 5	Етика слідчого та детектива: правове регулювання, основні етичні принципи та цінності.	2	
Тема 6.	Нормативна основа адвокатської діяльності (етичний аспект)	2	
Тема 7.	Нормативна основа етичної поведінки суддів	2	2
Тема 8.	Міжнародні стандарти правничої професії	2	2

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Правнича етика як засіб відновлення довіри до представників правничої професії	2	2
Тема 2.	Право правника на приватність	2	2
Тема 3.	Нормативна основа нотаріальної етики	2	
Тема 4.	Нормативно-правова основа етики прокурора. Етичні принципи та цінності у діяльності прокурора	2	
Тема 5	Етика слідчого та детектива: правове регулювання, основні етичні принципи та цінності.	2	
Тема 6.	Нормативна основа адвокатської діяльності (етичний аспект)	4	
Тема 7.	Нормативна основа етичної поведінки суддів	2	
Тема 8.	Міжнародні стандарти правничої професії	2	2

Самостійна робота			
Опис змісту навчання (наприклад, теми або видинавчальної активності)		ДФ год.	ЗФ год.
1. Правнича етика як засіб відновлення довіри до представників правничої професії		4	8
2. Право правника на приватність		6	8
3. Нормативна основа нотаріальної етики		6	8
4. Нормативно-правова основа етики прокурора. Етичні принципи та цінності у діяльності прокурора		6	8
5 Етика слідчого та детектива: правове регулювання, основні етичні принципи та цінності.		6	8
6. Нормативна основа адвокатської діяльності (етичний аспект)		6	8

7. Нормативна основа етичної поведінки суддів	6	8
8. Міжнародні стандарти правничої професії	6	8

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та семінарських заняттях. Доповідь є інформаційним повідомленням.	10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	Зараховано
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно	

35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про академічну доброчесність в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті Національного університету «Одеська юридична академія»

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Регулярне відвідування семінарських занять, попереднє ознайомлення з рекомендованою літературою є необхідною умовою. Допускається використання мультимедійних технологій для представлення результатів аналізу рекомендованої літератури. Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	Реферат повинен містити результати поглибленого дослідження окремих питань курсу та бути підкріпленим науково-методичною базою. Доповідь є інформаційним повідомленням.

Вимоги до самостійної роботи	Ознайомлення з рекомендованою літературою є необхідною умовою. Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних питань, написанні рефератів, тез, статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Про адвокатуру і адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. Редакція від 10.09.2025, підстава - v004p710-25. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року. Редакція від 07.09.2025, підстава - 4455-IX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року. Редакція від 04.06.2025, підстава - 4433-IX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
5. Правила адвокатської етики. Затверджені Звітньо-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року 09 червня 2017 року Зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України 2019 року 15 лютого 2019 року. Редакція від 15.02.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
6. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів. Затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>
7. Кодекс етичної поведінки працівників Національного агентства з питань запобігання корупції. Затверджений Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції 17 травня 2019 року № 1382. підстава - z0625-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0625-19#Text>
8. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України. Наказ Мініюсту України від 07.06.2021 № 2039/5. Редакція від 13.09.2023, підстава - z1301-23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#Text>
9. Кодекс суддівської етики Затверджений XI черговий з'їзд суддів України 22.02.2013. Редакція від 18.09.2024, підстава - n0001415-24. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
10. Правила етичної поведінки поліцейських. Затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2016 № 1179. Редакція від 04.11.2022, підстава - z1239-22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Бакаянова Н. М., Кісліцина І. О. Адвокатська етика [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса : Фенікс, 2020. 127 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/>
2. Етика юриста: конспект лекцій / укладач Л. В. Теліженко.. Суми: Сумський державний університет, 2020. 163 с.
3. Кацавець Р. С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. 2-е вид., доповнене. Київ: Алерта, 2022. 246 с.
4. Кисляк Л. Н., Коваль І. В., Коритко Л. Я., Кучера А. М. Основи соціальних комунікацій: навчальний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» (магістр)

та 262 «Правоохоронна діяльність» (магістр). Івано-Франківськ: ІФЮІ НУ «ОЮА», 2022. 168 с. ISBN 978-617-8128-03-6

5. Коритко Л. Я. Професійна етика та дисциплінарна відповідальність: навчально-методичний посібник з тестами для студентів-магістрів. Івано-Франківськ: ІФННЮІ НУ «ОЮА», Територія друку. 2025. 30 с.
6. Митрофанов І. І., Васечко Л. О., Кравчук В. М. Професійна етика в юриспруденції: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 476 с. ISBN 978-966-667-868-6
7. Поліцейська деонтологія: збірник тестових завдань : навч.-метод. посібник / М. І. Сасенко, Д. А. Селіхов, І. С. Лантух, Т. О. Жеглінська. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2020. 60 с.

11.2. Допоміжна:

Наукові статті, тези доповідей та ін.

1. Бондаренко В.А., Федішин О.М. Значення та особливості правової комунікації: зарубіжний досвід. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. №1. С. 15–19
2. Бондаренко В.А. Зміст контрольної функції держави у сфері віртуального простору. Соціально-правові студії. 2020. Вип. 4 (10). С. 28–34.
3. Бондаренко В.А., Пустова Н.О. Принципи правового регулювання інформації. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Львів: ЛьвДУВС, 2023. Вип. 3. С. 132–140.
4. Вовк М. З., Забзалюк Д. Є., Юркевич Ю. М. Окремі проблеми правового статусу адвокатів, обраних до складу дисциплінарних палат кваліфікаційнодисциплінарних комісій адвокатури регіонів, у контексті вимог Закону України «Про запобігання корупції». Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (11 листопада 2021 року) / за заг. ред. М. С. Долинської, І. В. Красницького, Ю. М. Юркевича. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 228 с. (с. 22-28)
5. Здреник І. В., Шишко В. В., Повалена М. В. Імплементация міжнародного досвіду забезпечення релігійної свободи в Україні. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична: збірник наукових праць / головний редактор Ю. Назар. Львів: ЛьвДУВС, 2023. Вип. 2.
6. Здреник І. В., Повалена М. В., Савайда О. І. Міжнародні стандарти професійної етики поліцейських. Юридичний науковий електронний журнал, № 3 , 2023. С. 34-38.
7. Ілюшик О. М., Дідик Н. І. Діяльність державних органів щодо забезпечення права особи на інформаційну безпеку. Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. Запоріжжя. 2021. № 12. С. 252-255.
8. Коритко Л. Я., Джуган В. О. Необхідність вивчення сутності юридичної відповідальності на сучасному етапі. Персоналії українських правників – творців Української державності: історія і сучасність): матеріали Одинадцятої Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Львів, 29 травня 2020 р.). / Наук. інтернет-конференції. – Вип. 11 / Терлюк І. Я. (укладач) // ППО НУ «Львівська політехніка». Львів: Ліга-Прес, 2020. С. 132–136.
9. Мелех Л. В., Коритко Л. Я., Кучера А. М. Юридична відповідальність як засіб правового забезпечення екологічної безпеки в сфері теплоенергетики. Південноукраїнський правничий часопис. 2024. № 1. С. 84-90. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.1.13>
10. Олексюк М. Морально-етичні концепти сучасної англо-американської філософсько-правової думки / Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2021. № 11. С. 827-830.
11. Пряхіна Н. О., Когут Я. М., Жидецький Ю. Ц. Професійно важливі якості сучасного поліцейського. Науковий журнал «Габітус». Випуск 39, 2022. Одеса, 2022. С. 239-243.

12. Скриньковський Р. М., Ковалів М. В., Чистоклетов Л. Г., Крамар Р. І., Хмиз М. В., Хитра О. Л., Кайдрович Х. І. Громадський контроль за діяльністю органів прокуратури як гарантія дотримання прав людини в Україні. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2022. № 3. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2022-3-7952>
13. Сковронська І. Ю. Застосування невербальної комунікації у судовому виступі адвоката. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Випуск 1. Дніпро, 2020. С.6-10.
14. Токарська А. С., Балинська О. М. Проблеми формування та реалізації комунікативної компетентності правника/правоохоронця. Право і суспільство. № 4. 2020. С. 29-34.
15. Шемчук В. Професійна етика діяльності прокурора. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (Серія юридична). 2023. № 1. С. 57-66.
16. Шемчук В. Взаємозв'язок права та моралі в діяльності прокурора. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (Серія юридична). 2023. № 2. С. 97-107.
17. Шемчук В. Професійна правосвідомість прокурора: дотримання принципів політичної нейтральності та доброчесності. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» Серія: «Юридичні науки». 2023. № 4.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

www.president.gov.ua – Президент України
www.rada.gov.ua – Верховна Рада України
www.ombudsman.kiev.ua – Уповноважений Верховної Ради з прав людини
www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України
www.minjust.gov.ua - Міністерство юстиції України
www.scourt.gov.ua – Верховний Суд
www.ccu.gov.ua - Конституційний Суд України
<https://www.gr.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора
 Рекомендовані науково-аналітичні ресурси
www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень
<http://parlament.org.ua/> - Лабораторія законодавчих ініціатив
<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського
<https://unba.org.ua> – Національна асоціація адвокатів України.
<https://naurok.com.ua/test/specifika-i-struktura-profesiyno-etiki-yurista-573355.html> -
 Специфіка і структура професійної етики юриста
<https://testderz.com/2018/02/16/etika-prokurora/> - Тест на перевірку знань з професійної етики прокурора

11.4. Міжнародні видання:

18. Барабаш О. О. Ціннісний вектор зближення України з Європейським союзом: питання Євроінтеграції. Hungary–Ukraine–European Union : Scientific Interaction of Modern Legal Thoughts March, 2020. Hungary, С. 12-15 .
19. Коритко Л. Я. Аналіз окремих положень концепції розвитку юридичної освіти в Україні. Scientific and pedagogic internship «Ways of improving the training of qualified lawyers in Ukraine and the EU» : Internship proceedings, February 8 – March 19, 2021. Frankfurt an der Oder : «Baltija Publishing». // European University Viadrina Frankfurt (Oder), 2021. Pp. 57-59

**В.о. завідувача кафедри
загальноправових та гуманітарних дисциплін**

 Лілія КОРИТКО